

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Anys 2.^{on}

Tortosa, 18 Novembre de 1900

Núm. 51

PERVINDRE DESASTRÓS

La política que governa á l'Estat Espanyol va completament desorientada; tant se val si mana en Silvela com l'Azcarrega: anem de dret al ensorrament y á la descomposició.

Es endebades mudar ministeris y fer reformes: mentres aqueixa burocràcia espanyola, que s'escampa per les nostres afraus com la filoxera, no s'arranqui de sòca y arrel, no ovirarem pas gens ni mica de bonança; lo que veyem, sí, y 'ns espanta lo dirho, es la ruina y l'enderrocament del Estat Espanyol.

El govern d'en Silvela ha observat una conducta la més desafortunada y suicida de quants han governat á l'Estat. Després de la guerra ab els Nort-americans era hora de que 's prenguessen una orientació entenimentada pera lliurarnos de caure en l'abim qu'amenassava y amenassa engolirnos. En Silvela va prometre ferho, y ho podia fer, porque cap com éll havia pujat en el Poder en unes circumstancies tan favorables, donchs, les Regions Espanyoles, semblava s'havian despertat del seu ensopiment pera cercar la regeneració en lo únich que pot donarla, en el regionalisme. Però, en Silvela, tantost fou en el Poder va burlarse del poble y fins va lluytarhi ab un coratje lo més desvergonyit y de poch seny.

No hi ha pas dupte que 'l govern d'en Silvela ha sigut el que 'ns ha donat més grossos desenganys, y 'l que 'ns reportará més esfereidores conseqüencies: La seva esbojarrada política ha fet caure á l'esperit públich en el més esgarriós defalliment: ningú té ni fé ni esperances en cap mena de regeneració: tothom está aclaparat pels apeserats desenganys de qu'han sigut víctimes, y el poble sols té coratje pera queixarse ab una veu tan feble y fosca, que tal mateix sembla haver arribat en la hora de la seva agonia.

Y, en veritat, no 'ns podem fer il·lusions: La política espanyola cada jorn resta més embollada en els terribles problemes que més tart s'han de resoldre; les Regions cada dia senten més y més la manca d'elements pera viure, y la emigració va augmentant nombrosament; la industria catalana reb un còp mortal qu'amenassa enfonzarnos en la pobresa, y 'ls govèrns del Estat Espanyol, res; continuan tan ditxosos en la seva tradicional política espanyola com si may haguessin trencat cap plat: no volen preocuparse en trevallar pera donar una bona política que fassi felissos als seus

subdits; no volen estudiar els mitjos més aptes pera aixecar al poble á un grau de cultura que 'l predisposi pera les grans empreses; no volen crear elements vitals pera que 'l poble desentrolli les seves riqueses y les forces de la seva industria y del seu comerç, res d'aixó volen fer: son govèrns que governan pera ferse felissos á si mateixos, més no pera ferho als altres: son gent que no volen cabilar y que sols pençan en avuy y no en l'endemà.

Y lo més trist del cas es que mentres el govern del Estat Espanyol no 's preocupa pel bé de les coses de casa nostra, les grans Potencies d'Europa 'ns miran de cua d'ull, com si volguessin satisfer les passions que naixen en els cors superbs y poderosos en contra dels carcomits y migrats. Pròu sabigut es que, temps enrera, 'l ministeri de la guerra francès publicà un heretíssim mapa de França, incloyenti Catalunya com si fos seva; recordem qu'aqueixa desvergonyida conducta tambe la observaren els Nort-americans ans d'insurreccionar la isla de Cuba. Y lo que fá França á Catalunya tambe ho fá Inglaterra á Andalusia: Tan estudiant y comptant les nostres forces y 'ls nostres elements de vida, y ensemps grans empreses extrangeres s'apoderan del nostre comerç y de la nostra industria. Totes aqueixes coses y moltes altres, son pressagis que corgellan l'ánima y matan l'esperit de tot bon patrici, y encara més, al veure com els govèrns espanyols s'ho miran ab indiferencia, y no 's volen esmenar dels seus funestos errors.

Es ben cert, donchs, que no hi ha pas remey pera l'Espanya; y si 'ls aconteixaments se precipitan fent caure la fruyta ans que maduri, tampòch ni haurá pera Catalunya per més elements de vida que tinga. Per lley natural el debil sempre cau vençut á l'empenta del fort, y l'Estat Espanyol es molt debil en cultura, il·lustració y forces pera deturar la forçada pitrada de les grans potencies; per sò, al meditar la desgavellada política espanyola del tot desorientada y la conducta que 'ns venen observant desde l'Europa, nostra ánima s'aclapara y sent un pressagi desastrós pera 'l pervindre de la nostra vera Patria.

No es que nosaltres volgám ser francesos ò inglesos, donchs, el nostre desitj no es més qu'esser bons catalans y que Catalunya formi part del Estat Espanyol ab vida lliure y pròpia, y aixis, fer una Espanya digne dels estats més grans y poderosos. Y per aixó mateix que voldriam salvar á l'Estat Espanyol del esglayador terrestaball que s'atansa, ens condolim de tot cor al veure com

la política suicida que 'ns governa s'en va de dret á l'abim. Veyem que cada dia es mes impossible la nostra regeneració, perquè, si es veritat que no hi ha més cego qu'aquell qui no vol veure, tambe ho es que no hi ha més perdut qu'aquell qui no vol salvarse; y 'ls govèrns, junt ab la major part de les Regions espanyoles, ens han donat proves d'aixó: Catalunya, en poch temps ha enlayrat diferents esclats de son esperit regional ploclamant les doctrines insignes que poden regenerarnos, y gayre be totes les Regions han callat com á mòrts, no respirant més que l'ayre corrunput d'una miserable burocràcia que les aclapara.

No hi ha, donchs, que ferse il·lusions: catalans, no podem comptar més que ab les nostres propies forces y, aixis, cal que unim tots els elements de la nostra vida nacional en estrets lligams de germanor pera que, avuy, sapigám defensar ab totes les nostres forces els drets y Llibertats de la Terra, y, demà, quan soni l'horá, que Deu no ho vulla, del *Finis Hispania*, pugám lliurar á la nostra adorada Catalunya d'acabussarse en la dantesca tempesta que ho inondará tot; del contrari, si 'ns manca bon esforç, s'esfonzará al costat d'Espanya pera anar á caure á les garres d'un altre Estat, que, si no es pitjor, sempre será cert que val més ser cap d'arengada que cúa de llús.

Jordi Jordá.

Tortosa, Novembre de 1900.

HOMENATJE

Dintre poch dies desembarcará á Marsella En Pau Krüger, presiden de la república del Transvaal, patriarca venerable del poble boer y capdill ilustre dels que han lluytat y lluytan ab heroisme per la independència y per la llibertat de la seva terra.

¿Qué hi vé á buscar á la vella Europa lo representant de la petita nació sudafricana sacrificada á la insadollable set d'or y de predomini de la rassa avuy més rica y poderosa del mou? ¿Vé á demanar justícia? ¿Vé á reclamar respecte al dret conculcat?

Precisament la seva arribada coincidirá ab lo triomph en lo vell y en lo nou continent d'una política qu'es la negació de tots los principis del dret y de la justícia, en les nacions

qu' havian sigut tingudes fins ara com les genuines representants de la llibertat y del progrés, en les rasses qu' havien sigut considerades com les més aptes pera la vida de la civilitació y del respecte als drets dels ciutadans. Les darreres eleccions han donat a Inglaterra lo triomph a n' En Chamberlain y a Nort-América a n' En Mac-Kinley, encarnació l' un y l' altre de la política que, no sabém perquè, ha prés lo nom d' imperalista, quan millor li escauria lo de egoista y utilitaria; política que no regoneix més dret que la forsa, més justícia que la conveniència, ni més Deu que l' or.

Y 'ls pobles que 's diuhen lliures y 's tenen per tals, enlluernats pel brill de les victories y enllaminats pel resplandor de les riqueses, s' entussiasmen y se surten de tino aplaudint y enlayrant als que emplean tota la seva intel·ligència y tot lo seu poder en esclavizar als altres pobles menos rics y poderosos qu' ells, sens reparar qu' ab axó se preparan pera 'l pervindre les seves propies cadenes.

L' home que en la seva joventut presència l' exode del seus conciutadans, fugint en massa del pahís ahont havian nascut pera conquerirne ab la sanch de ses venes un altre ahont poder viure lliures y crear en ell una patria, disputantlo als selvatges y a les feres y enriquintlo ab la suhor de son rostre; que vegé més tart regoneguda y consagrada la independència y llibertat d' aquesta nova pátria, prosperant pel treball y per la honradesa, y qu' avuy, al véurela florent y en camí de ferse forta y poderosa per les virtuts dels seus ciutadans y per les dots espléndides ab que Deu enriquí lo seu terror, la contempla víctima de la cobdícia y de la ambició de gent sense consciència y sense cor qu' abusant de la forsa se fa seu lo que res li ha costat de guanyar, lo fruyt del treball del pròxim; l' home qu' ha participat durant tota la seva existencia de les penes y alegries d' aquest poble, qu' ha lluytat al cap d' ell contra la naturalesa y contra 'ls homes, l' héroe llegendari de les seves gestes, lo vell venerat y estimat pel poble boer, perduda tota esperança de resistència devant la superioritat numérica y l' orgull de rassa de sos enemichs, com únich y últim recurs acut al sacrifici extrém de venir a Europa a demanar misericordia, auxili pera son poble que cap crim ha comés y que sols desitja que se li regonegui 'l dret a la vida.

¡Pobre Krüger! Aquí sols trobará les simpaties dels débils y dels oprimits, lo respecte de la gent sencera y la admiració dels cors nobles.

Dels forts, dels poderosos no 'n pot esperar res. L' un per l' altre tots fan

ó esperan fer lo mateix que fa Inglaterra.

Nosaltres, los catalans, que 'ns contem també en lo nombre dels vensuts y dels oprimits, no podem fer més que trasmétrelu a la seva arribada lo més respectuós homenatge d' admiració y d' afecte per 'ell y pel poble boer, digne de la independència y de la llibertat.

J. B. y S.

TRADICIONS CATALANES

La Santa Creu d' Anglesola

Corrian los primers segles del Cristianisme. Entre tres y quatre de la tarde atravessaba 'ls portals de Anglesola, buscant en ella hospitalitat, un viatjer que de llunyanes encontrades, debía vindre, puig son rostre moreno y axut, sos vestits vells y esbossinats, son sombrero ample y rostit pels raigs del sol, tot ell en una paraula, estava cobert del pols fatigós de llarga peregrinació.

Caminaba resolt, estava alegre, tot sol somreya, demostrant be prou que les hermoses y fértils planuries d' Urgell, bressol de sa infantesa, no l' eran pas gens desconegudes ni estranyes.

Als primers segles de nostra Era no era 'l reso de las horas canónicas obligat per ningú, ja que fins als Consilis de Basilea y de Letran, no 's parla pas mes que de beneficis; donchs bé, a l' hora que 'l peregrí entraba a la vila, tots los creyents, congregats a l' Esglesia, resaban vespres, y cap aquell lloch sant aná 'l desconegut y misterios viatjer, que rápidamente avansá fins al peu mateix del altar, flectant enterrats sos genolls y murmurant pregaries dolcíssimes, que lo mateix podian ser petició de favor, que acció de gracies; mes, clar se veyá que 'l cor li saltava del pit, alenat per l' alegria de trovarse de nou en sa patria primera, al mateix temps que enlayrat envers Deu, a quina bondat divina é inacabable debía lo tornar a sa llar aymada després de recorrer en piados romiatje los Llochs Sants en los quins Ell humanat, vessat habia gota a gota sa generosa y salvadora sanch; que li permeté sadollar ab les llagrimas del amor les pedres precioses que serviren de sepulcre al bon Jesús; y que, per ultim, li permitia tornar a sa casa payral sá de cós y d' ánima, plé de goig inefable, rublert de santes contemplacions.

Quan lo peregrí 's refeu, tornant en sí de son éxtassis amorós, se trová casi sol dins del temple del Senyor; mes, al esmortuhit claror de la llantia que guardaba lo Santíssim Sagrament—qu' alabat sia—clar se veyan quátre ó cinch joves que, curiosos, observaban anhelosament lo que 'l bon viatjer feya, boy resant humiltmen al peu del tabernacle. S' alsá, tragué de la butxaca un objecte, completament envolicat, que no pogué pás distinguirse 'l qu' era, lo besá fervorosament, regantlo ab ardentes llágrimas, lo posá repetinament damunt son cor torná a desarlo cuidadosament y ab pás solemne y majestuos sorti del temple.

Llarchs habian passat los anys ab la lentitut del temps desde que 'l romer habia sortit de son poble natal; lo que feu que per ningú fos regonegut: mes, al entrar a sa casa, ell y sos germans se confongueren

llarch rato en un' abressada carinyosíssima, que compensaba a sos cors dels forts fatichs de l' ausencia; embadalits escoltavan les narracions interessants que de son romiatje 'ls hi feya 'l romer: pro, al saber que en sa companya portaba un trós de la sacrosanta Creu, en la que e: tés doná Nostre Senyor la vida pel nostre amor, esplotá sa admiració, no poguerent contentarse, ho notificaren als parents, comunicaren la nova fausta al senyor Rector, y tots reunits ab motiu tan solemne, acordaren trasladar l' insigne reliquia en devota professó imponen a l' Esglesia parroquial, lo que 's feu al peu de la lletra.

Lo sol lliscaba envollantse en son llit deombres, mentres la casa del pobre viatjer de gom a gom s' omplia de fidels cristians, en quins rostres clar se retrataba l' anhelós desitj de veure y besar la Santa Creu.

L' instant august arribá; los senys del cloquer brandaban alegrement, lo sacerdot y 'l poble en massa araren cap a la casa felis y cantant los salms tornaren a l' Esglesia, depositan lo riquíssim tresor en l' altar major del temple.

En gran nombre foren los vehins dels pobles comarcans que per espay de algunes setmanes anaren en contínua romeria a Anglesola pera dorar la Santa Creu que, obrant incontables miracles y fets portentosos demostrá, per sa propia virtut, sa verdadera autenticitat. Los prodigis eran tants y de tanta magnitud que prompte fou la gloriosa Santa Creu l' advogada en los grans perills, y especia!ment quan núvols negrenchs y esfareïdors amenassaban destruir les collites y 'ls fruits de la terra; sempre que axó succehia, era hermós y consolador, com ho es encara lo veure com lo poble 'n massa corria cap al temple, hont lo sacerdot ab l' insigne reliquia en les mans y corejat per tot lo vehinat, demanaba al Deu que domina 'ls elements, qu' allunyés d' aquell terme la pedra y la destrucció; y més hermós y més consolador era lo veure com los núvols s' esquinsaban, y esquinsantse fugian, relluhint altre colp ab l' esplendor de sa bellesa l' astre del dia, que tornaba, al dar sos raigs a aquelles planurias, la tranquil·litat als cors de sos pasífichs moradors.

II.

Molts anys anavan transcurreguts dels fets que dexém narrats, quan un vicari envsijós agafá la Santa Creu, sorti del poble negra nit y caminá per espay de moltes hores fins que 'l cansanci 'l rendí, apuntá l' aubada y 's trová... a un quíart escas de la vila; compregué son crim, y avergonyit amaga la santa reliquia en un asquerós femer, anyadint al sacrilegi, la profanació. Res mes se sabé del sacrilech sacerdot: pro prompte Santa Creu volgué que sapigués Anglesola, hont l' habia amagat l' indigne clerge, y una forta rubina s' enportá a son pás avassallador tot quan a ell s' aposaba; tot... menys lo femer hont estava la Santa Creu. Notá un pastor l' estranyesa y regirantlo, trová la gloriosa reliquia, y com no era d' Anglesola, no 'n feu cabal, entrada, ni exida y 's posá la Santa Creu, qu' habia quedat negra per efecte natural, al seu sarronet. Poch feya que la reliquia portava quan anant per treurela, 's posá la má al sarró, y esfarehit notá que no la tenia; reculá buscant la misteriosa troballa, arribá al femer, y allí la trová altre colp; la torná al sarró novament y feu sa via; mes de nou veijé ab estupor qu' altre vegada se 'n habia anat de sa companya; gira, la

torna á buscar y... al femer; allí estava de cap y de nou.

Preocupat llavors, aná cap á Anglesola, hont sos habitants el enterarse del fet prodigiós, bojós d'alegría la restituiren al temple parroquial en professó fervorosíssima, mentres les campanes repicaban, participant del goig qu'omplia 'ls cors cristians anglesolins, que desde llavors anomenan la finca hont estava 'l femer ab lo nom de «tros de las tres creus».

Mes al veure que la capsa que guardaba la prehuada reliquia había quedat tan maltractada, resolgueren, y axis ho feren, portar la rica joya de sa fé á casa d'un argenter de Lleyda, pera que la retornés á son primitiu ser y estat.

III

Un fet horrorós, repetintse ab frecuencia, vingué á portar lo dol á Anglesola.

Cada vegada que pera conjurar una tempestat, lo sacerdot treya la Santa Creu, en lloch de dissiparse 'l núvol y esbargirse l'espai, pedregaba y pedregaba ab furia y ab crexent intensitat.

Tractaren, donchs, los affigits vehins de la vila d'inquirir la causa y 'l perquè de tal extranyesa, ja que no trovaban la rahó en falta de fé, puig que tots la tenian y gran, y tingueren fondes y rahonables sospites de que 'l argenter no 'ls hagués donat una reliquia falsa, quedantse ell ab la verdadera.

Los prohoms d'Anglesola 's trasladaren á Lleyda, emportantsen la creu que tenian y ab lo ferm proposit de ferla cambiar per l'autentica al argenter; mes arribats que foren á la casa del comerciant aquet jurá y perjura per lo mes sant y sagrat qu'era la verdadera reliquia aquella qu'ell los había entregat y qu'ells li mostraban, ja qu'ell sols ne tenia una de semblant.

Llavors los prohoms li exigiren una prova, consistent en que tirarian ab dos creus al foch de la forn del argenter, y 's tindria per l'auténtica quella que fos respectada per les flames.

Encara no habían arribat les dos al foch, la verdadera—qu'era la que 'l argenter tenia—d'un salt se colocá sobre 'l muscle del Batlle y la falsa fou consumida pel foch.

Ab l'alegría que 's pot calcular tornaren los prohoms al poble, lo quin de nou festejá l'arribada de la miraculosa é insigne reliquia, molt mes, quan per boca d'aquells sapigueren los anglesolins lo nou miracle obrat per Santa Creu, que de tan maravillosa manera mostrá son desitj de tornar á l'antiquíssima vila urgellesa.

IV

Aquesta gloriosa joya, qu'encara ab avara copdicia guardan los anglesolins, es de grans dimensions, té uns setze ó diset centímetros de longitud lo brás vertical y uns nou l'horizontal, essent d'uns dos centímetros d'ampla y de grossa: es; donchs, una de las mes notables reliquias de la Santa Creu. La tanca una coberta d'or en la que hi ha mal trassats dibuxos, prova de sa antigüetat; en lo bell mitj hi ha, feta espresament una esquerda que dexa veure la sagrada fusta, tot lo que vá tancant dins d'altra capsa de plata dorada, sigellada per complert. Son conjunt es hermós, rich y sever.

V

Tots haureu sentit parlar del pá de Santa Creu d'Anglesola.

¿Voleu saber lo que es y en que consisteix?

Donchs bé; l'Ajuntament passa de casa 'n casa, lo dia de Pasqua de Resurrecció á recullir l'almoina de blat que pera 'l pá de Santa Creu, vulga donar cada vehí, segons la possibilitat de la casa; lo que dona per resultat unes trenta ó trenta cinch quárteres de blat.

Reunit tot, se porta al molí que de franch lo converteixen farina, en y d'allí al forn, hont se pasta y 's cou, també sense cap estipendi.

Lo dia de Santa Creu (tres de Maig) se coloca 'l pá dins de l'Esglesia y en lloch á proposit, se beneheix als oficis del demati y ab la Santa Creu, y á la tarde, es distribueix á rahó de quatre pans per persona petita ó gran, sense que ningú, del mes rich al mes pobre, y siguin ó no de la vila 's desdenyi d'acceptarlo, ans al contrari tothom hi va de gust y ab fervor.

¡Que Deu conserve en lo cor de nostre poble aquestes senzillez y piadosos costums, no menys que la fé de nostres avis que tingueren la sort de veure á Catalunya gran y poderosa, com la volem veure y estimar nosaltres!

M. Roger de Lluria.

BONA SAHÓ

Carta qu'escriu á Animeta son amich Lo Valenciá de goig al vore rajá aigua prima, pura y neta.

Mano meu, creume quin goig sentint les canals tenia... Animeta, tant plovia que de goig estava boig.

Feste conte 'l temps que feya de que no havia plogut qu'hasta m'havia cregut que 'ls pinás serien teya y qu'axis de poch en poch tot lo camp se secaría y qu'al fi un mal llamp cauria omplin tot lo mon de foch.

Animeta 'l desconsol ha sigut per totes bandes, pos ham tingut unes tandes que ni creixia una col.

Estavem esparverats entre la secó y la guerra y quan res surt de la terra res pot havé á les ciutats.

Después de tanta nissaga y mortes les hortalses me vá di Joseph de Guixes que mos muntarán la paga.

Tinch una sort á la vora del canal, qu'em trau la fel, y m'en faig vintiu rel y tres chussos per pinyora.

Yo ya crech qu'ham arribat al punt que mon yayo dia, que 'l Govern mos robaria lo qu'habiem estulviat.

Ni á copia de treballá rogant la terra en suó y minjant com un bacó, uns calsons me puch comprá.

Ahí matéix me sentia después que vaig aixubri entre 'ls rebles y 'l masclí una suó y angunia,

qu'Animeta, Deu me mate, si no arriba á sé 'l sinyó que te ribets de dotó y 'n vá doná chacolates de malmarrós á dolent se prepara 'l sotarrá y de calle paca allá

m'en vaig al cap d'un moment.

Creume que no 'm vé de veta lo viure tan capficat perque el pagés h'arribat al últim grau, Animeta.

En l'asquena doblegada y en l'astomech sempre buyt asperes recullí 'l fruyt y se l'andú una ventada

y la mija anyada corre mes depressa que 'l carril y 't trobes penjat d'un fil perque l'amo no 't socorre;

pos éll diu qu'al fi de Juny lo plasso es ficto y formal y tú com un animal treballa en la fals al puny.

Tú has vist, tres anys de seca; sempre de morros al fanch y fen golades de sanch pera fé al últim, *taleca*.

Valga 't que 'l llevánt s'alsat y bufa com un dimoni y fá ploure, sinyos, Toni, quedava ben apanyat.

Perque si este vent no fós á Tortosa may plouria ni l'aigua penetraria á l'ànima del tarrós.

Ara estém de bona estrella si continua este ruixat; perque esta pluja ha arribat á ferne sahó de rella.

Y si al temps li ve de clica y 'l vent llevánt bufa y dura tindrem cullita segura, pos la mostra está bonica.

Tú que no tins mals de caps y saps mes que Salamón y de les coses del mon moltes magarrufes saps.

Tú qu'has inventat lo modo de jugá en vint garrofins al quinto y ets dels fadrins tan dotó com lo vell todo y al rescoldo del cervell tins grandioses invencions y saps fé nadá bacóns y saps fé d'un jove un vell.

Tú que mos pintes un sant sense caure en regalies y treballes tots los dies sempre pintant y rumiant;

y ets si caus mes fort que 'l coure perque may t'has aspallat te falta haber inventat una máquina de ploure;

pos l'aigua es tan necessaria que si inventes una aixeta sirás mirat, Animeta, com home de maquinaria.

Posat de calle á rumiá y fes ploure desseguida, y pensa que no t'olvida y 't te lley

Lo Valenciá.

Per la copia

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa 1899

CRÓNICA REGIONALISTA

Espiéndidament editada ha tornat á apareixe *L'Ilustració Llevantina*, després de ser objecte de molt encertades millors que la posan á l'altura de les millors que 's publiquen.

Entre els gravats hi figuren los següents; «Promeses», dibuix den Joan Llimona; l'Amadeu Vives y l'Angel Guimerá, de fotografia d'Andouard; «Totsants», dibuix d'A. Utrillo; casament del princip Alvert

de Bèlgica y la princesa Elisabet (fotografies del natural); Palmas de Mallorca; pati, escala y galeria de la casa Sollerich; decoratiu. d' A. Bosch; Concerts Casals Baner, debuix de F. Saldà; retratos de don Joaquim Sorolla y den Marián Benlliure; arts industrials: cartell de saló; sport: lo gimnàs Santanach; Lo compte de *Lago-diente*, quènto ilustrat per Huribain; «Caricatures», per Llopis. En lo text hi ha: «Cronica de Catalunya», per Ferrán Agulló; croquis barcelonins: «El senyor Miquelet», per E. Bòixet, Ilustrat per Mestres; «A. Joana d' Arch» (poesia), per Enriqueta Paler y Trullol; notes valencianes, per T. Llorente; sport per J. Elías Juncosa; bibliografia, curiositats, crònica parisenca y figurins, ab bonichs models de M. M. Castellá.

**

Lo «Centre Líric y Dramàtic» de Sabadell, ha publicat un butlletí extraordinari dedicat á la memoria del fundador del Teatro Catalá, D. Federich Soler (Serafi Pitarra).

Ab tal motiu conté variats treballs d' escriptors de dita ciutat, y á més una llista cronològica de totes les obres del genial y fecond poeta.

**

L' ultim número de la important revista catalana *Juventut*, ademés d' un molt escollit text, conté un magnífich suplement artístich-literari deditat á la genial artista dramática Eleonore Duse, que ha aplaudit Barcelona en lo Teatro Novetats. Conté dit suplement dotze preciosos gravats, admirables retratos tots ells de la Duse, en les distintes protagonistes ahont brilla ab més potencia son geni artístich-teatral; acompanyant als grabats un hermós article encomiástich-biografich y crítich de tan genial artista.

**

La número 65 de la ilustrada revista *Pel y Ploma*, últimamen publicat, conté lo següent interessant sumari, *La Parisenca*, per R. Casas; *Montmatre*, per idem; *Una Aficionada*, per idem; *Objectes d' art*, de A. Riquer; *Perqué som á Londres*, per M. Utrillo; *Fsetas de Las Vindimias*, per idem y *Los Cicerones*, per Pere Goll.

**

La Associació democrática catalanista «Catalunya y Avant» (Barcelona) ha traslladat son domicili al carrer dels Cassadors, núm. 4, primer pis.

**

En atenció á les actuals circumstancies, lo diumenge passat se suspengué á Reus la festa inaugural de la «Lliga Casalanista» de la mateixa ciutat, á la que 'ns habíam adherit.

**

La Revista *Teatro Regional* ha regalat ab son darrer número á sos subscriptors, la comedia en dos actes y en prosa de D. J. Argila y Font, titulada *Obediencia Cega*.

**

Se parla de la restauració de l' antich monastir de Santes Creus. Molt nos n' alegrarem.

**

S' están fent treballs pera la construcció á Barcelona d' una Associació de Bibliófilis, que tindrà per objecte la publicació d' obres clásiques, impresió de manuscrits antichs importants y reimpressions de les que estiguin agotades.

La esmentada Associació deurá contar,

com á mínim, d' uns trescents socis, sent molts los que á hores d' ara ja s' hi han inserit.

**

S' anuncia pera primer d' any la aparició á Babalona d' un periódich catalá que durá per titol *Diari de Badalona*.

**

L' Orféo Catalá está preparant un dels seus concerts en obsequi dels socis protectors d' aquella distinguida societat coral. La novetat d' aquest concert consistirá en l' estreno del poema á setze veus, «Cap al tart», original del mestre alemany Ricart Strauss.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 18, San Máximo.—Dilluns, 19, Santa Isabel.—Dimars, 20, San Félix de Valois.—Dimecres, 21, La Presentació de Ntra. Sra. en lo Temple.—Dijous, 22, Santa Cecilia.—Divendres, 23, San Climent.—Dissapte, 24, San Joan de la Creu.

NOTICIES

Ha quedat cessant del carrech d' Inspector d' aquesta línea-férrea, nostre molt distingit amic D. Antoni Messa.

Nosaltres sentim moltíssim aquesta cessantia per regoneixer al senyor Messa qualitats envejables d' il·lustració. Deixant apart detalls particulars, que 'n res afecten al interès del públich, creyem que, ab nosaltres, está convensut tothom de la injusticia comesa per la Direcció envers un funcionari quina rectitut y honradesa s' ha posat de relleu en lo llarch temps que ha estat al frente d' aquesta secció.

Les atencions guardades á la premsa ens obligarán á no oblidarlas jamay; perxó fem constar nostre profund sentiment al que, sens dupte, s' hi ajuntará 'l de Tortosa entera y fins lo de les mateixes persones mes ó menos distanciades del il·lustrat ex-Inspector, senyor Messa.

Segons hem sentit á dir se tracta de fundar á n' aquesta ciutat un circol polítich adherit á les idees defensades per Romero Robledo.

Altres asseguren que, també, se 'n fundará un altre de recreo compost de la massa neutra de la població.

Ha sigut jubilat lo senyor Juez d' instrucció d' aquest partit D. Joseph Ricardo Romero.

La forsa militar d' aquesta ciutat se dedica aquestos dies al exercici del tiro al blanch, al barranch de San Antoni, lo que fem públich pera coneixement de les persones que tranziten per aquelles encontrades.

Pera la festa de Santa Cecilia se prepara una funció solemne á la Iglesia de la Purísima, cantantse uua Missa del inspirat Mestre Capella d' aquesta Santa Seu Mossen Eduart Torres y ab sermó del eloquent Canonge Magistralltre. Sr. Dr. D. Rafel García.

Per R. O. del día 8 del actual ha sigut nombrat Notari de Tortosa, D. Cándido

Olesa y Mañá, que desempeñava igual carrech á Reus.

La Recaudació de Contribucions d' aquesta ciutat anuncia que, durant los dies 18 al 25 d' aquest mes, desde les set del matí fins á la una de la tarde, se cobrará en sas oficines lo quart trimestre del any actual.

Aquesta nit tindrà lloch en nostre *Teatro Principal* un esplendent concert musical executat per l' eminent pianiste D. Domingo Bosch.

Primera part.—Trémol, de Gottschalk.—«L' etincelle», de id.—Wals capritxós, de Ruben.—Gran galop de concert, de Ketterer.

Segona part.—Polonesa, de Chopín.—Wals, de id. Romança, de Wagner.—Célebre Tarantela, de Rubinstein.

Tercera Part.—Tango cubano, de Espadero.—Capritxo espanyol, de Nogués.—Rapsodia húngara, Lidtz.

Lo senyor Bosch se valdrá d' un excellent *piano de cola*.

Se parla molt del establiment en aquesta comarca d' una fàbrica de sucre de remólatra.

Segons noticies s' aprofitará la forsa hidràulica del salt de l' assut propietat de nostre estimat amic D. Jascinto Andreu.

El senyor D. Manel Porcar y Tió ha regalat al Museu de nostra ciutat un plat de metall ab l' imatge de Sant Jordi y ab una orla gravada que conté una inscripció gòtica.

Ademés, el jove senyor Algueró ha regalat uns fòssils recullits al Coll d' Alba.

La familia del tan insigne com malaguanyat pintor tortosí senyor Casanova, ha regalat, també, pera 'l Museu, un dels millors quadros de tan inspirat artiste, representant *Los darrers moments de Felip II*, del qual ens ocuparem tan prompte s' haigi exposat al públich.

Aquest acte d' amor á Tortosa honra moltíssim á la distingida familia del senyor Casanova y Estorach.

Es molt abundosa la cassa de torts en tot lo nostre terme municipal.

Hem rebut un exemplar de *Brins y brots* aplech de versos, original de 'n Pau Badía y Homs.

Agrahim l' envio y prometem dirne quelcom en les primeres *Notes bibliogràfiques*.

Per excés d' original hem deixat de publicar una poesia, que, baix lo titol de *La Caritat*, ens ha enviat un estimat company de causa.

La insertarem en nostre número próxim.

La prolongació de la vaga de tots los caixistes d' impremta de Reus ha obligat á suspendrer temporalment la publicació de nostre estimat confrare y valent company de causa *Lo Somatent*.

Sentim molt aquest entrebanch y ansiém la prompta reparició de nostre volgut confrare.

No cal dir que tots los distingits companys d' aquella redacció tenen les columnes obertes á LA VEU DE TORTOSA mentre existixin les causes qu' han motivat la suspensió.